

Ramsar arbeiðið, sum varð gjørt í Skúvoyinni í 2024

Jóhannis Danielsen 20-11-2024

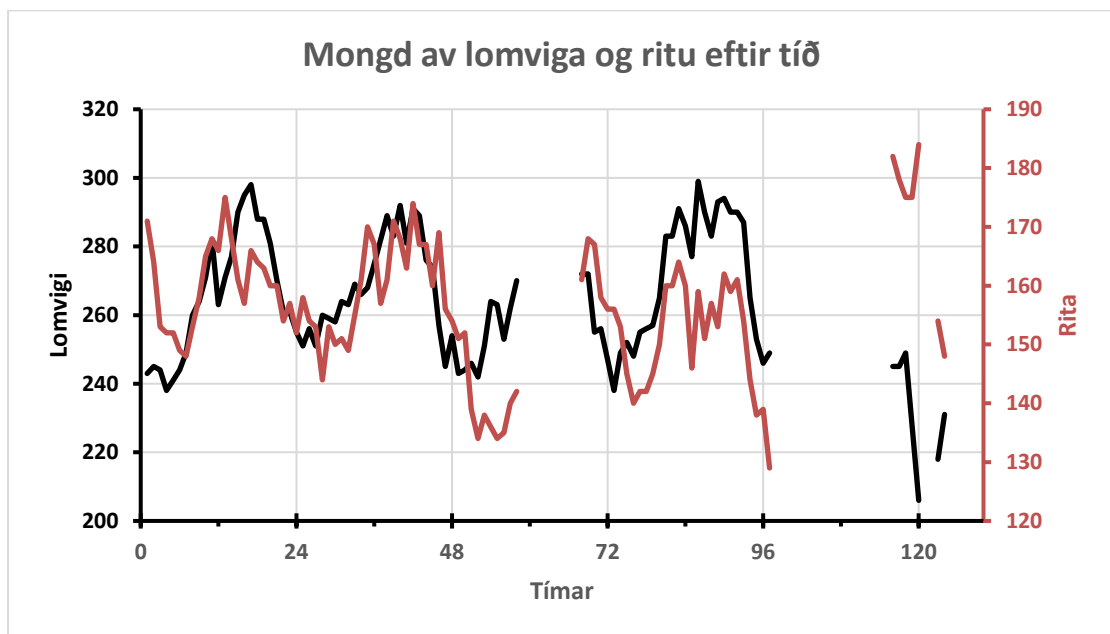
Endamál. Endamálið við teljingunum á Skúvoyinni er at fáa langar tíðarseriur, og tí verða somu teljingar í flestu førum endurtiknar á hvørjum ári. Í summum førum, har tað tekur langa tíð at telja, ganga fleiri ár ímillum teljingarnar.

Høvdin

Sjálvvirkandi fototól

Tvey fototól tóku 1 mynd/tíma av tveimum økjum í Høvdanum, sum vanligt, frá tí at lomvigin og ritan byrja at verpa, seinast í mai, til ungarnir eru floygdir umleið 10. august.

Tað eina myndatólið tók myndir av sonevndum hellifugli (ið ikki reiðrast), og hitt av rókum við fitt av reiðrandi fugli. Myndatílfarð finst fyri fleiri ár, men flestu myndirnar eru ikki viðgjørdar enn. Ætlanin er at nýta nakað av RAMSAR fígging hvørt ár til at viðgera myndirnar fyri at kanna talið av fugli gjøgnum dagin.

Mynd 1. Sveiggj í talið av lomviga og ritu ígjøgnum dagin í Høvdanum.

Tá man ikki hefur møguleikan at gera teljingar fleiri ferð um árið á sama stað, er vandi fyri at talið er missvísandi, tí ymsikt kann ávirka talið just tann dagin man telur. Tað er eisini av stórum týðningi at man veit um talið gjøgnum dagin sveiggjar, tí hetta kann eisini hava ávirkan á niðurstøðuna um samlað tal av fugli hvørt ár. Sum sæst á mynd 1 sveiggjar talið av bæði lomviga og ritu raðtiliga nógv ígjøgnum dagin. Víðari sæst at mest er til av fugli umleið á middegi og út á seinrapartin, men minkar so aftur um kvøldi.

Teljing av fugli eftir myndum

Lomvigin í Høvdanum hefur verið taldur á hvørjum ári síðani 1972, undantikið í 1975. Fram til 2017 varð fuglurin taldur beinleiðis við kikara, sum økti 25 ferðir. Síðani tá

hefur fuglurin verið taldur á digitalum myndum í høgari góðsku. Síðani 2001 er eisini ritan og havhesturin taldur og skrásett verður, hvussu nógvir ungar koma undan. Fyri at kunna skráseta, hvussu nógvir ungar koma undan, er neyðugt at telja tríggjar ferðir. Høvdin varð tí avmyndaður tríggjar ferðir.

Fotomyndir vóru tiknar av øllum Høvdanum til at telja lomviga, ritu og havhest eftir.

Fuglurin verður taldur eftir myndum á telduni. Hetta tekur o. u. ein mánað. Myndirnar verða tiknar hesar dagar:

Umleið 15. juni: 350 myndir til at telja lomviga, ritu og havhest eftir.

Umleið 25. juli: 350 myndir til at telja ritungar eftir.

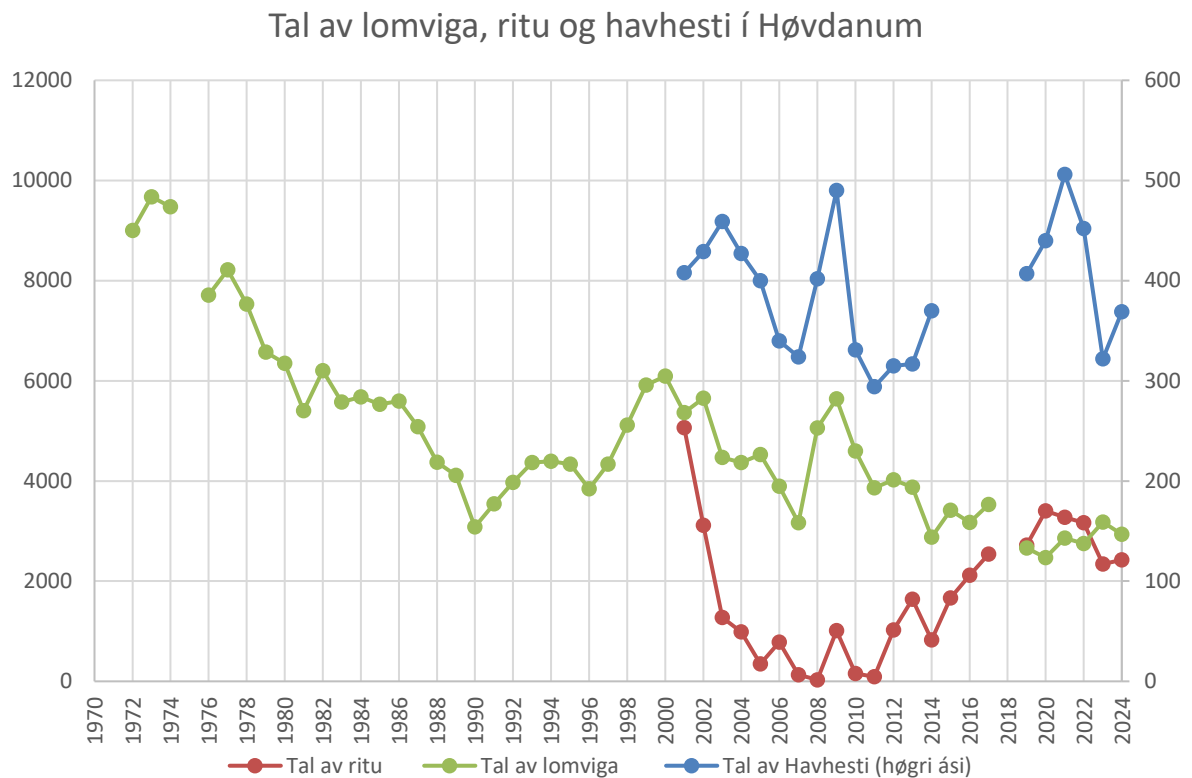
Umleið 15. augst: 350 myndir til at telja havhestaungar eftir.

Lomvigi: Lomvigin verður taldur á øllum, o.u. 300, plássunum. Fyri hvørt pláss verður skrásett talið á lomviga og hvussu nógvir síggja út til at bøla.

Rita: Ritan í øllum Høvdanum verður tald. Tá ið pisurnar eru um at vera floygdar, verður talið av pisum og ritum skrásett á sama hátt.

Havhestur: Havhesturin verður skrásettur beinleiðis á myndir av øllum Høvdanum, so úrslitið frá hvørjum einstøkum reiðri verður funnið. Tá ið ungarnir eru um at vera floygdir, verður skrásett hvussu nógvir ungar eru.

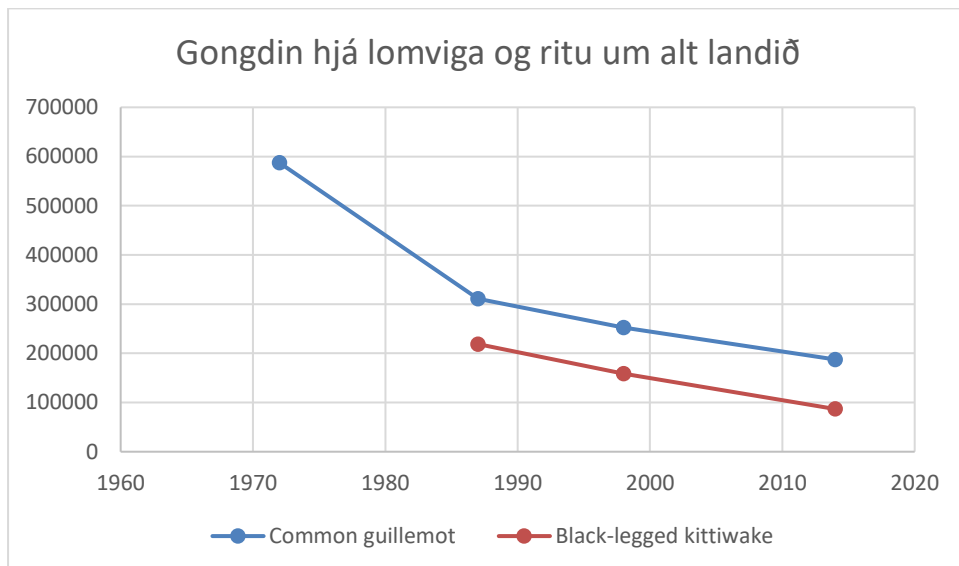
Mannagongdin er broytt nakað síðan 2020, við tað at uml. 350 myndir vórðu tiknar at telja eftir, ístaðin fyri 50. Hetta var gjørt fyri at fáa betur loysni á myndunum, og harvið betra um møguleikan at síggja allan fuglin. Víðari verður dentur lagdur á at fáa talt samlaða talið av lomviga, ritu og havhesti hvørt ár, heldur enn at gera meira nágreiniligu skrásetingina av hvørt lomvigin sær út til at bøla, og hvussu nógv kom undan hjá ritu og havhesti (mynd 1) í ymsu økjum í Høvdanum, men vónandi verður fíggjing og tíð til at gera hesar kanningar komandi árin.

Mynd 1. Samlað tal av lomviga, ritu og havhesti í Høvdanum, Skúvoy frá 1972 til 2024.

Sum sæst á myndini var ein lítil minking í talinum av lomviga í 2024, samanborið við 2023, ímeðan talið av bæði ritu og havhesti øktist frá 2023 til 2024. Um miðan september 2023 fekk Fuglakanningarstøðin fráboðanir um at tað fleyt ein ørgrinna av deyðum havhesti úti á opnum havið. Nakrir havhestar vóru kannaðir eftir hetta, og vísti tað seg at teir høvdu fuglacrím (HPAI). Samstundis vita vit at ritan var rakt av fuglacrími ymsastaðni í 2023, og tí er ikki óhugsandi at minkingin frá 2022 til 2023 av bæði havhesti og ritu skyldast fuglacrími.

Fuglateljingarnar í Høvdanum verða nýttar sum indikator fyri gongdina hjá lomviga, ritu og í vissan mun havhestinum um alt landi. Tí er týðningarmikið at eftirkannað hvussu væl egnaðar teljingarnar í Høvdanum eru til hetta endamálið. Tí var orka eisini nýtt uppá tær teljingar ið hava verði um alt landið, av lomviga og ritu (mynd 2).

Mynd 2. Gongdin hjá lomviga og ritu um alt landið grunda á teljingar í 1972, 1987, 1998 og frá 2007-2014.

Sum sæt á myndini er talið av lomviga minka uml. 2/3 síðan 1972. Á mynd 1 sæst at lomvigin í Høvdanum eisini er minkaður uml. 2/3 síðani 1972 og at gongdin annars minnir nógv um gongdina um alt landið samlað. Hetta merkir at Høvdin er væl egnaður sum kanningarstað viðv. gongdini hjá lomviganum í Føroyum.

Fyrsta teljing um alt landi av ritini var í 1987, og hava vit tí ikki nøkur tøl fyri 1972 at samanbera við. Gongdin frá 1987 um alt landi minnir ógvuliga nógv um gongdina hjá lomviganum frá 1987 og fram og er minkingin gott 60% (mynd 2).

Talið av ritu í Høvdanum kann sveiggja rættiliga nógv ymsu árinum (mynd 1) men samanumtikið kann man siga at minkingin í Høvdanum frá 2001 til 2024 er uml. 48%. Tí er Høvdin ikki serliga umboðandi fyri landi tá talan er um ritu.

Spurningurin er um tað ikki er rættast at nýta tal av reiðrum, heldur enn tal av fugli at samanbera við, síðan fuglurin kann verða úti og leita sær føði tá teljingin verður gjørd.

Byrgisbakki - lundar

Ein telda við 16 vevmyndatólum fer at standa í Byrgisbakka, sum vanligt, frá 25. mai til 15. september. Vevmyndir verða tyknar inni í 14 lundareiðrum alt samdøgurið, frá tí at lundarnir byrja at verpa, til teir fara avstað aftur; frá hálvum mai til mitt í september. Útgerðin skal eftirhyggjast o.u. 14. hvønn dag, og linsurnar skulu vaskast, tá ið tær verða skitnar. Ætlanin var at stroyma upptøkurnar á heimasíðuni hjá Havstovuni, frá tí at pisurnar koma út, til tær verða floygdar. Hetta arbeiði gekk sum ætla, tó so at trupuleiki var av og á við streamingini. Eisini vóru ymsir teldu trupuleikar. Ætlanin er at skifta alla hesa útgerð út við æðra í er lættari at viðlíkahalda og hvørs upptøkur eru lættari at viðgera.

Ljósloggarar

Í samstarvi við Norsk Polarinstitut verða ljósloggarar settir á 30 lundar og 30 ritur fyri at kanna, hvar teir halda til um veturin. Fyri at kunna lesa úrslitini úr loggarunum, mugu fuglarnir fangast aftur, vónandi í 2024. Av tí at torført er at koma til ritur í Skúvoynni verða loggararnir settir á ritur í Stóru Dímun.

Telja lundaholur

Í 1993 vóru lundaholurnar í trimum smáum lundalondum taldar. Hendan teljing var endurtikin í 2016 í einum plássi í Skorðini, og einum plássi avtrat í 2018 í Skorðini. Tað triðja plássið er suðuri í Berginum, men tað er ikki so lætt at telja, so har hevur ikki verið talt seinastu árin.

Líraveiðan

Veiðan av lírum verður skrásett frá 10.-16. September, og magar og garnar frá 50 lírum verða savnaðir.

Hetta arbeiði skuldi gerast í samstarv við Umhvørvisstovuna, sum skal yvirtaka hetta arbeiði framyvir. Men ikki gekk heilt sum ætla við innsavningini í 2021, og tí yvirtók Fuglakanningarstøðin hesa yvirvøku aftur í 2022 og vóru magar samlaðir sum vanligt í 2023 og 2024, og er ætlanin at henda innsamling ferð at halda fram sum áður.